

Sortförsök i höstraps

Av Johan Biärsjö, Svensk Raps AB

Inte mindre än 39 höstrapssorter provas i den svenska sortförsöken. Det är intressant att notera att förädlarna tror lika mycket på op-sorterna, dvs. de konventionella sorterna som på hybriderna. Hela 27 av sorterna är konventionella och 12 st är hybrider. Nytt för 2004 är att Svensk Raps AB: s sortförsök delas in i två serier. En med op-sorter och en med hybrider. Men mätarna Express, Status (hybrid) och Celcius ingår i båda serierna och på så sätt kan vi ställa samman alla sorter i en och samma jämförande tabell.

Sortförsöken i höstraps delas in i tre områden. Norra Götaland och Svealand vilket är områdena D, E och F. Sydöstra Götaland vilket är område B samt sydvästra Götaland, område A. I Norra Götaland och Svealand är det genomfört 11 st. försök 2004. Två i serien OS 23 (op-sorter) och fyra i hybridserien (OS 24) och fem i OS 22 (resp VSO 701 och L7 822) som är serier där vi valt ut sorter som vi tror är mest lämpade för det nordligaste odlingsområdet. I område A var det sex i op-serien, fyra i hybridserien och en OS 22 (i Halland) . Slutligen i område B var det två st. vardera i op- och hybridserien.

Flerårssammanställning 2000-2004

Den svenska höstrapsodlingen skiljer sig från den övriga europeiska genom att vi har större skillnader mellan hybrider och op-sorter. Den skillnad blir dessutom tydligare ju längre upp i landet vi kommer. I Sydvästra Götaland skiljer det 10-14 % till hybridernas fördel jämfört med Express. Men de bästa op-sorterna nosar här hybriderna i bakhasorna där Carosell med 17 försök ligger 8 % över Express och endast 5-6 % efter hybriderna.

I Sydöstra Götaland samt i Norra Götaland och Svealand har hybriderna ett tydligare övertag. Skördeökningen är 15-20 % över Express. Intressant är att notera nykomlingen Ryder som är den hybrid som avkastat bäst både i flerårssammanställningen för Norra Götaland och Svealand och i årets försök. Den är framtagen med en annan hybridteknik, "Ogurasystemet" och skiljer sig därmed från övriga hybrider. Tekniken kan ge lite högre klorofyllhalt.

Men även i de "nordliga" odlingsområdena har vi op-sorter som vill göra hybriderna rangen stridig. Winner ligger 10-15 % över Express och även Carosell hävdar sig i dessa områden om än med något färre försök bakom sig. SW Falstaff visar sig vara en bra sort i Norra Götaland och Svealand.

Det går inte att kommentera alla sorter utan tabellerna får tala sitt eget språk. Det är lätt att konstatera att flera nya sorter knackar på dörren med både bra avkastning och goda odlingsegenskaper.

Odlingsegenskaper

I tabell 3 redovisas höstrapssorternas odlingsegenskaper. Då det gäller övervintring är hybriderna generellt sett hårdigare än de öppenpollinerande sorterna. Troligen är skillnader i övervintringen mellan sorterna större än vad som framgår av tabellen. Försök med stora vinterskador måste nämligen ofta kasseras pga. av högt försöksfel. Det är ju i dessa försök vi också ha de största skillnader i övervintring. I tabellen kan vi studera strållängden i cm med Express som välkänt kortstråig på 124 cm. Frederic är den sort som mest liknar Express men även andra korta sorter börjar komma fram. Den mest extrema är hybriderna Saturnin som är hela 16 cm kortare än Express.

Tabell 1. Enskilda höstrapsförsök i Skåne 2004. Skörd.

SORT	400/03 Barsebäcks Gods, Fjärestadtorp, Vallåkra Förfukt: Korn Jordart: nmh I Mo. pH 6,7 Sådd: 21/8-03. CV% 3,8					305/03 Ellinge Jordbruks AB, Ellinge Gård, Eslöv Förfukt: Höstråg Jordart: mmh mo LL. pH 6,8 Sådd: 21/8-03. CV% 7,8				
	Fröskörd dt/ha	rel	Råfett -skörd %	kg/ha	rel	Fröskörd dt/ha	rel	Råfett -skörd %	kg/ha	rel
NPZ Express (SW)	49,6	100	48,8	2202	100	27,7	100	45,0	1135	100
SW Celsius, 033	50,2	101	45,8	2097	95	30,4	110	44,8	1240	109
Gbr Status, 96005 (SSd) H	54,2	109	46,1	2275	103	30,9	111	44,5	1249	110
SW 048	48,1	97	46,4	2030	92	31,5	114	45,2	1296	114
Mon MLCH 100 (PI)	55,3	111	46,8	2354	107	34,4	124	45,7	1430	126
Mon MLCH 093 (PI)	53,8	108	47,2	2310	105	33,7	122	44,7	1371	121
SW 050 L	48,1	97	47,3	2071	94	34,4	124	46,4	1455	128
Gbr Ramiro (SSd)	51,5	104	47,5	2225	101	27,7	100	44,5	1122	99
Gbr Louise, 97/502 (SSd)	49,2	99	47,1	2111	96	28,7	104	45,3	1183	104
Gbr Winner (SSd)	50,8	102	46,4	2146	97	31,2	113	45,4	1288	114
Gbr Frederic (SSd)	54,4	110	47,0	2327	106	38,3	138	45,3	1579	139
Ser Bryan (SSd)	53,0	107	46,0	2220	101	31,7	114	45,3	1307	115
HRH 956 L (SSd)	52,1	105	47,7	2261	103	32,4	117	45,8	1350	119
Da Tequila (SSd)	51,8	104	47,8	2253	102	29,2	105	45,0	1195	105
Da Verona (SSd)	51,7	104	48,3	2274	103	32,5	117	46,8	1383	122
DSV Liprima (SSd)	56,3	114	46,1	2363	107	31,7	114	45,2	1304	115
DSV Oase (SSd)	53,9	109	49,8	2444	111	38,1	138	47,5	1648	145
SW Falstaff, 041	48,4	98	48,7	2146	97	30,0	108	46,7	1276	112
SW Gospel, 0784	54,7	110	46,7	2323	105	32,1	116	46,8	1369	121
Da Aviso (PI)	48,5	98	46,2	2040	93	30,7	111	45,0	1256	111
Da Sahara (PI)	51,1	103	47,1	2189	99	33,4	121	45,7	1392	123
Mon Modena (PI)	51,5	104	47,1	2208	100	32,5	118	44,4	1315	116
Da Chakira (PI)	51,1	103	47,7	2216	101	30,6	111	46,0	1281	113
Mon Carosell, MLCH 086 (PI)	52,3	106	46,5	2215	101	33,2	120	45,4	1370	121
Mon Cadillac, M 70 (PI)	51,8	104	47,8	2254	102	31,0	112	45,3	1277	113
Mon Canberra (PI)	55,5	112	47,9	2418	110	33,1	120	46,8	1412	124
Mon Caracas (PI)	56,8	115	47,2	2441	111	32,2	116	45,5	1333	118
Mon Carolus, M 54 (PI)	48,0	97	46,5	2033	92	29,7	107	44,8	1210	107

Tabell 1, forts. Enskilda höstrapsförsök i Skåne 2004. Skörd.

SORT	841/03 Leonard Nyman, Nytofta, Skivarp Förfrukt: Vårkorn Jordart: mmh mo LL. pH 7,9 Sådd: 22/8-03. CV% 7,1				249/03 Göran Mundt-Petersen, Gyllerups Gård, Löderup Förfrukt: Vårkorn Jordart: mmh I Mo. pH 7,0 Sådd: 18/8-03. CV% 4,0					
	Fröskörd dt/ha	rel	Råfett -skörd %	kg/ha rel	Fröskörd dt/ha	rel	Råfett -skörd %	kg/ha rel		
NPZ Express (SW)	27,6	100	47,5	1194	100	46,4	100	50,4	2127	100
SW Celsius, 033	37,4	135	46,7	1590	133	45,7	98	46,6	1937	91
Gbr Status, 96005 (SSd) H	46,5	168	46,9	1984	166	52,5	113	48,2	2304	108
SW 048	38,9	141	47,1	1668	140	47,4	102	47,3	2040	96
Mon MLCH 100 (PI)	46,7	169	47,8	2032	170	52,4	113	47,3	2257	106
Mon MLCH 093 (PI)	39,7	144	47,2	1705	143	52,7	114	47,9	2297	108
SW 050 L	39,7	144	48,1	1738	146	46,8	101	48,2	2051	96
Gbr Ramiro (SSd)	37,0	134	47,7	1608	135	47,3	102	47,8	2058	97
Gbr Louise, 97/502 (SSd)	38,7	140	48,6	1712	143	47,0	101	47,6	2037	96
Gbr Winner (SSd)	44,9	162	47,9	1955	164	52,5	113	46,5	2223	105
Gbr Frederic (SSd)	36,3	131	47,0	1553	130	50,0	108	47,7	2170	102
Ser Bryan (SSd)	36,1	131	46,0	1511	127	53,6	116	46,5	2269	107
HRH 956 L (SSd)	39,0	141	48,7	1730	145	46,2	100	48,0	2016	95
Da Tequila (SSd)	30,7	111	47,2	1319	110	49,2	106	47,0	2103	99
Da Verona (SSd)	39,0	141	48,5	1723	144	48,9	105	48,8	2173	102
DSV Liprima (SSd)	39,2	142	47,0	1674	140	51,8	112	46,2	2178	102
DSV Oase (SSd)	38,0	138	50,7	1754	147	53,0	114	50,4	2430	114
SW Falstaff, 041	34,2	124	48,5	1507	126	44,6	96	49,4	2005	94
SW Gospel, 0784	40,4	146	47,5	1745	146	53,3	115	47,6	2307	108
Da Aviso (PI)	26,3	95	46,7	1119	94	50,0	108	47,5	2162	102
Da Sahara (PI)	35,3	128	48,3	1550	130	49,4	106	48,4	2174	102
Mon Modena (PI)	43,3	157	47,6	1877	157	50,7	109	47,0	2168	102
Da Chakira (PI)	32,4	117	47,3	1397	117	49,0	106	49,1	2189	103
Mon Carosell, MLCH 086 (PI)	38,9	141	47,8	1692	142	51,5	111	47,4	2221	104
Mon Cadillac, M 70 (PI)	42,8	155	48,3	1881	158	47,8	103	48,7	2120	100
Mon Canberra (PI)	41,4	150	49,2	1855	155	49,5	107	47,6	2145	101
Mon Caracas (PI)	41,6	150	48,8	1848	155	51,7	111	48,0	2257	106
Mon Carolus, M 54 (PI)	39,6	143	47,3	1707	143	49,8	107	48,1	2181	103

Tabell 1, forts. Enskilda höstrapsförsök i Skåne 2004. Skörd.

SORT	102/03 Naturbruksgymnasiet, Önnestad Förfrukt: Höstvete Jordart: mmh I Sa. pH 6,8 Sådd: 20/8-03. CV% 3,6					426/03 Bengt Ekelund, Ingelstorp, Åstorp Förfrukt: Vårkorn Jordart: mmh ML. pH 7,2 Sådd: 18/8-03. CV% 5,6				
	Fröskörd dt/ha	rel	Råfett %	-skörd kg/ha	rel	Fröskörd dt/ha	rel	Råfett %	-skörd kg/ha	rel
NPZ Express (SW)	51,9	100	49,3	2330	100	39,6	100	46,0	1656	100
SW Celsius, 033	53,8	104	47,8	2342	101	40,5	102	45,4	1674	101
Gbr Status, 96005 (SSd) H	56,2	108	47,6	2434	104	44,0	111	45,5	1824	110
SW 048	53,4	103	47,6	2314	99	45,5	115	45,6	1887	114
Mon MLCH 100 (PI)	59,5	115	47,0	2545	109	37,8	96	44,7	1539	93
Mon MLCH 093 (PI)	51,1	98	46,1	2143	92	39,5	100	44,8	1611	97
SW 050 L	51,1	99	48,3	2247	96	43,5	110	45,9	1819	110
Gbr Ramiro (SSd)	46,1	89	47,1	1978	85	42,2	107	46,3	1775	107
Gbr Louise, 97/502 (SSd)	49,3	95	48,4	2171	93	40,7	103	45,9	1701	103
Gbr Winner (SSd)	55,4	107	46,8	2360	101	44,6	113	46,0	1865	113
Gbr Frederic (SSd)	41,4	80	45,0	1690	73	42,6	108	45,5	1767	107
Ser Bryan (SSd)	53,6	103	46,2	2253	97	48,8	123	44,6	1981	120
HRH 956 L (SSd)	55,0	106	47,2	2361	101	42,1	106	45,7	1751	106
Da Tequila (SSd)	56,9	110	47,9	2481	106	38,9	98	45,2	1603	97
Da Verona (SSd)	55,1	106	49,2	2462	106	42,3	107	45,6	1753	106
DSV Liprima (SSd)	51,3	99	45,1	2104	90	40,0	101	44,2	1611	97
DSV Oase (SSd)	52,5	101	51,1	2445	105	43,9	111	47,7	1903	115
SW Falstaff, 041	51,8	100	49,4	2331	100	38,7	98	45,2	1591	96
SW Gospel, 0784	51,7	100	47,5	2237	96	43,7	111	44,6	1775	107
Da Aviso (PI)	48,4	93	47,0	2070	89	47,1	119	45,4	1944	117
Da Sahara (PI)	49,3	95	47,6	2136	92	39,6	100	45,3	1633	99
Mon Modena (PI)	54,2	105	46,7	2304	99	41,1	104	45,3	1693	102
Da Chakira (PI)	54,3	105	48,4	2392	103	44,2	112	46,3	1863	112
Mon Carosell, MLCH 086 (PI)	52,1	100	46,7	2213	95	47,3	120	45,1	1941	117
Mon Cadillac, M 70 (PI)	49,7	96	47,5	2147	92	31,0	78	44,0	1240	75
Mon Canberra (PI)	41,3	80	46,7	1757	75	36,4	92	44,3	1468	89
Mon Caracas (PI)	59,1	114	47,1	2532	109	41,9	106	44,9	1712	103
Mon Carolus, M 54 (PI)	50,3	97	46,8	2145	92	44,6	113	45,7	1852	112

Tabell 1, forts. Enskilda höstrapsförsök i Skåne 2004. Skörd.

SORT	401/03 Svalöf Weibull AB, Hildesborg, Landskrona Förrukt: Konservärt Jordart: nmh I Mo. pH 6,2 Sådd: 21/8-03. CV% 4,3					306/03 Fredrik & Roland Hansson, Nyboholm, Furulund Förrukt: Konservärt Jordart: mmh mo LL. pH 7,2 Sådd: 20/8-03. CV% 4,8				
	Fröskörd dt/ha	rel	Råfett -skörd %	kg/ha	rel	Fröskörd dt/ha	rel	Råfett -skörd %	kg/ha	rel
NPZ Express (SW)	51,7	100	48,5	2284	100	45,7	100	48,4	2011	100
SW Celsius, 033	53,1	103	46,7	2255	99	44,4	97	45,9	1854	92
Gbr Status, 96005 (SSd) H	53,8	104	46,6	2283	100	49,3	108	45,8	2055	102
SW 0103 H	54,9	106	47,5	2374	104	53,1	116	46,6	2250	112
Mon CWH 048 (PI) H	54,7	106	45,8	2279	100	45,0	99	46,4	1901	95
PI 1H, CWH 050 H	55,1	106	45,6	2287	100	47,3	104	46,1	1984	99
SW 0104 H	55,5	107	47,8	2416	106	47,6	104	47,7	2067	103
Gbr Disco, RG8004 (SSd) H	53,2	103	47,5	2301	101	48,5	106	46,9	2070	103
Gbr RG 9908 (SSd) H	56,3	109	46,0	2358	103	47,2	103	45,8	1968	98
Ser Saturnin (SSd) H	45,2	87	44,9	1848	81	39,8	87	44,1	1597	79
SW Banjo, 0761 H	54,9	106	46,4	2317	101	51,2	112	46,4	2162	108
NPZ Kronos, 9600 (SW) H	55,5	107	46,7	2360	103	50,2	110	45,1	2061	102
SW Calypso H	54,3	105	46,8	2311	101	52,1	114	46,9	2223	111
Da Ryder (PI) H	53,9	104	45,3	2223	97	51,1	112	45,5	2116	105

Tabell 1, forts. Enskilda höstrapsförsök i Skåne 2004. Skörd.

SORT	250/03 Hushållningssällskapet, Sandby Gärd, Borrby Förrukt: Rödsvingel Jordart: nmh I Mo. pH 6,6 Sådd: 25/8-03. CV% 5,3					427/03 Amalienlunds Lantbruks AB, Amalienlund, Klippan Förrukt: Havre Jordart: mmh mj LL. pH 6,5 Sådd: 20/8-03. CV% 6,3				
	Fröskörd dt/ha	rel	Råfett -skörd %	kg/ha	rel	Fröskörd dt/ha	rel	Råfett -skörd %	kg/ha	rel
NPZ Express (SW)	44,8	100	50,1	2044	100	42,1	100	49,4	1891	100
SW Celsius, 033	47,6	106	47,4	2052	100	41,4	98	47,4	1786	94
Gbr Status, 96005 (SSd) H	52,0	116	47,3	2238	109	40,3	96	47,4	1739	92
SW 0103 H	50,7	113	47,7	2199	108	45,8	109	48,3	2013	106
Mon CWH 048 (PI) H	44,0	98	47,3	1894	93	48,3	115	47,3	2078	110
PI 1H, CWH 050 H	51,4	115	47,3	2211	108	46,5	111	46,8	1982	105
SW 0104 H	51,1	114	48,5	2256	110	46,0	109	48,8	2043	108
Gbr Disco, RG8004 (SSd) H	51,2	114	48,5	2258	110	48,3	115	48,5	2133	113
Gbr RG 9908 (SSd) H	52,7	118	46,7	2241	110	43,4	103	46,4	1832	97
Ser Saturnin (SSd) H	33,9	76	44,8	1381	68	39,3	93	45,3	1621	86
SW Banjo, 0761 H	55,6	124	47,5	2403	118	45,9	109	47,1	1969	104
NPZ Kronos, 9600 (SW) H	49,2	110	46,7	2089	102	43,8	104	46,8	1866	99
SW Calypso H	53,1	118	47,7	2303	113	44,0	105	47,5	1901	101
Da Ryder (PI) H	50,7	113	46,5	2147	105	51,0	121	46,1	2140	113

Tabell 2. Flerårssammanställning höstraps 2000-2004.

	Sydvästra Götaland (område A)		Sydöstra Götaland (område B)		N.Götaland ó Svealand (område D-F)				
	Råfettskörd relativtal	Antal försök	Råfettskörd relativtal	Antal försök	Råfettskörd relativtal	Antal försök			
NPZ Express (SW)	1880	100	47	1770	100	25	1430	100	40
Gbr Louise (SSd)		101	28		103	13		100	27
SW Celsius		99	31		102	14		105	31
Mon Cadillac (PI)		105	23		103	12		95	13
Mon Carolus (PI)		102	24		106	13		99	14
Gbr Frederic (SSd)		102	14		100	6		95	15
Mon Carosell (PI)		108	17		107	9		116	9
Gbr Winner (SSd)		104	14		115	6		110	19
SW Falstaff		100	24		99	12		113	13
SW 048		101	8		104	2		104	4
Da Sahara (PI)		105	13		104	6		107	10
Da Tequila (SSd)		103	14		105	6		103	14
Mon Castille (PL)		108	8		118	2		103	4
Mon MLCH 093 (PL)		105	8		103	2		106	4
SW Gospel		108	10		110	3		117	6
Mon Modena (PL)		104	9		114	3		107	6
Da Verona (SSd)		108	9		110	3		108	8
DSV Liprima (SSd)		105	9		103	3		110	6
SW Banjo H		111	31		112	16		116	34
Gbr Status (SSd) H		111	32		115	15		118	35
NPZ Kronos (SW) H		109	26		116	14		118	32
Gbr Disco (SSd) H		114	20		107	10		116	25
Da Ryder (PI) H		106	18		110	10		123	19
Mon CWH 048 (PL) H		100	6		100	2		95	6
SW 0102 H		107	6		112	3		99	4
SW Madonna H		114	6		116	2		113	6
Gbr Vectra (SSd) H		108	7		108	3		110	10
Ser Saturnin (SSd) H		84	7		82	3		94	8

Tabell 3. Odlingsegenskaper 2000-2004.

	Övervintring 0-100	Stjälkstyrka 0-100	Mognad Dagar	Råfett % av TS	Prot. i mjöl % av TS	Strålängd c m
NPZ Express (SW)	82	94	353	48,7	38,4	124
Gbr Louise (SSd)	89	82	+1	-1,2	-0,4	+15
SW Celsius	89	80	+1	-1,6	-2,1	+9
Mon Cadillac (PI)	81	89	+1	-1,1	-1,0	+4
Mon Carolus (PI)	88	84	+2	-0,6	-0,3	+4
Gbr Frederic (SSd)	86	95	+1	-1,8	-0,2	-4
Mon Carosell (PI)	88	85	+2	-1,4	-2,3	-2
Gbr Winner (SSd)	88	80	+2	-1,6	-1,9	+6
SW Falstaff	88	93	+1	+0,1	-0,9	+5
SW 048	89	78	+1	-1,5	-1,0	+2
Da Sahara (PI)	80	90	+1	-0,6	-0,6	+10
Da Tequila (SSd)	82	95	+2	-0,9	-1,9	+2
Mon Castille (PL)	87	88	+1	-1,6	-1,9	+/-0
Mon MLCH 093 (PI)	83	87	+1	-1,7	+/-0	+5
SW Gospel	89	89	+2	-1,0	-2,7	+/-0
Mon Modena (PI)	87	85	+/-0	-1,4	-2,0	+7
Da Verona (SSd)	86	91	+2	-0,2	-1,3	+10
DSV Liprima (SSd)	87	88	+1	-2,0	-1,1	+/-0
SW Banjo H	92	75	-1	-1,5	-0,7	+14
Gbr Status (SSd) H	89	80	+/-0	-1,1	-1,7	+11
NPZ Kronos (SW) H	88	78	+/-0	-1,9	-2,8	+15
Gbr Disco (SSd) H	87	86	+1	-0,5	-1,7	+12
Da Ryder (PI) H	91	71	-1	-2,3	-0,3	+13
Mon CWH 048 (PI) H	83	91	+/-0	-1,7	+/-0	+5
SW 0102 H	92	78	+/-0	-2,5	-1,0	+8
SW Madonna H	90	85	+/-0	-1,2	-1,0	+15
Gbr Vectra (SSd) H	85	79	+1	-2,3	-2,6	+15
Ser Saturnin (SSd) H	91	93	+1	-3,6	+2,2	-16